

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут людини

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій Жильцов
« 13 » 04 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Техніки консультування

для студентів

спеціальності 053 Психологія
(шифр і назва спеціальності (тей))

освітнього рівня першого (бакалаврського)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми 053.00.04 Консультаційна психологія
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації Особистісне консультування у кризових станах
(за наявності) (назва спеціалізації)

Київ – 2022

Розробники: Миколенко Наталія Валеріївна, викладач кафедри практичної психології.

Викладачі: Миколенко Наталія Валеріївна, викладач кафедри практичної психології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри практичної психології.

Протокол від 30.08. 2021 р. №10

Завідувач кафедри _____ _____ Ольга Лозова
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми підготовки бакалавра) 053.00.04 Консультація психологія _____. _____. 20__ р.

Керівник освітньої програми _____ _____ (Наталія Старинська)
(підпис)

Робочу програму перевірено

01.02.2022 р.

Заступник директора/декана _____ _____ (Роман Павлюк)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	2	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу є забезпечення професійної компетентності у сфері психоконсультативної діяльності засобами систематизації академічних знань та навичок практичної діяльності магістрів в сфері консультативної психології.

Завданнями курсу є формування наступних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 12. Здатність до реалізації психологічного консультування з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта.

СК 13. Здатність застосовувати технології надання психологічної допомоги клієнтам в кризових ситуаціях.

Результати навчання за дисципліною:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Поняття про консультативні техніки.	9	2	2	-	-	-	5
Тема 2. Основні процедури на різних етапах консультативної взаємодії.	11	2	2	2	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	4	2	-	-	10
Змістовий модуль 2.							

Тема 3. Процедури знайомства та встановлення контакту з клієнтом.	11	2	2	2	-	-	5
Тема 4. Техніки збору інформації та аналізу проблемної ситуації.	17	2	2	8	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4	10	-	-	10
Змістовий модуль 3.							
Тема 5. Процес переведення скарги у запит.	20	2	2	6	-	-	10
Тема 6. Пошук способів вирішення проблеми.	14	-	-	4			10
		-	-				
Модульний контроль	2						
Разом	36	2	2	10	-	-	20
Змістовий модуль 4.							
Тема 7. Техніки корекційного впливу.	24	2	2	8	-	-	12
Тема 8. Процедури погодження плану дій та завершення бесіди.	6	-	-	2	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	32	2	2	10	-	-	16
Усього	120	12	12	32	-	-	56

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Лекція 1. Поняття про консультативні техніки. (2 год.)

Консультативні техніки: універсальні та спеціальні, пов'язані з етапами консультативного процесу, комунікативні техніки. Емпатійне слухання, прояснення, перефразування, емпатичні відповіді, інтерпретація, саморозкриття, конфронтація, резюмування, мовчання. Прості та складні техніки.

Семінарське заняття 1. Поняття про консультативні техніки. (2 год.)

Лекція 2. Основні процедури на різних етапах консультативної взаємодії (2 год.)

Алгоритм психологічної консультації: процедури та техніки на різних етапах консультативної взаємодії. Знайомство, встановлення контакту. Прояснення запиту і аналіз проблемної ситуації. Переведення скарги в запит. Постановка психотерапевтичної мети. Пошук способів вирішення проблеми. Корекційний вплив. Завершення бесіди. Оцінка ефективності застосованих технік консультування.

Семінарське заняття 1. Основні процедури на різних етапах консультативної взаємодії (2 год.)

Практичне заняття 1. Основні процедури на різних етапах консультативної взаємодії (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Лекція 3. Процедури знайомства та встановлення контакту з клієнтом (2 год.)

Основні напрямки роботи консультанта на етапі знайомства. Зустріч клієнта. Знайомство. Інформація про консультанта та психологічне консультування. Пауза для заспокоєння. Вказівка на конфіденційність. Заохочення почати розмову. Помилки консультанта на цій стадії. Емпатичне слухання. Комунікативна техніка перефразування.

Семінарське заняття 3. Процедури знайомства та встановлення контакту з клієнтом (2 год.)

Практичне заняття 2. Процедури знайомства та встановлення контакту з клієнтом (2 год.)

Лекція 4. Техніки збору інформації та аналізу проблемної ситуації (2 год.)

Основні напрямки роботи консультанта на етапі аналізу проблемної ситуації. Підтримка контакту з Клієнтом. Стимулювання розповіді клієнта. Структурування бесіди. Усвідомлення та фіксація інформації. Помилки консультанта на цій стадії. Комунікативні техніки структурування та прояснення. Види питань. Емпатичні відповіді.

Семінарське заняття 4. Техніки збору інформації та аналізу проблемної ситуації (2 год.)

Практичні заняття 3-6. Техніки збору інформації та аналізу проблемної ситуації (8 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Лекція 5. Процес переведення скарги у запит (2 год.)

Поняття скарги, проблеми, життєвої мети, запиту, психотерапевтичної мети. Види скарг. Основні напрямки роботи консультанта на етапі переведення

Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	65	-	109	-	102	-	102
Максимальна кількість балів: 378									
Розрахунок коефіцієнта: $378 : 100 = 3,78$;									Коефіцієнт=3,78

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Тема 2. Основні процедури на різних етапах консультативної взаємодії.

Самостійна робота 1.

Прочитати 1 книгу із основного списку літератури. Написати до неї звіт (неменше ніж 4 стор. друкованого тексту) про те: чого дізналися, що зрозуміли, добре запам'ятали стосовно процедури та технік психологічного консультування.

Тема 4. Техніки збору інформації та аналізу проблемної ситуації.

Самостійна робота 2.

Прочитати 1 книгу із додаткового списку літератури, написати до неї звіт (неменше ніж 4 стор. друкованого тексту) про те: чого дізналися, що зрозуміли, добре запам'ятали стосовно процедури та технік психологічного консультування.

Тема 5. Процес переведення скарги у запит.

Самостійна робота 3.

1. Напишіть до кожної техніки: уточнення; перефразування; прояснення; відображення почуттів; резюмування, мету, коли дану техніку доцільно використовувати, специфіку її застосування та сформулюйте приклади запитань, або фраз для неї.

Тема 6. Пошук способів вирішення проблеми.

Самостійна робота 4.

Опишіть вашу улюблену пору року (2-3 речення).

На основі даного опису напишіть по 3 приклади (конкретні запитання, або фрази) для застосування технік: уточнення; перефразування; прояснення; відображення почуттів; резюмування.

Тема 7. Техніки корекційного впливу.

Самостійна робота 5.

Оберіть одну з технік корекційного впливу. Напишіть короткий звіт проходження її у якості клієнта.

Тема 8. Процедури погодження плану дій та завершення бесіди.

Самостійна робота 6.

Описати 3 способи оцінки ефективності проведеного консультування.

Перерахувати основні умови успішного проведення психологічного консультування.

Критерії оцінювання:

1. Подана студентом робота повністю відповідає поставленому завданню – 2 б.
2. Всі завдання самостійної роботи виконані повністю – 1 б.
3. В роботі виконано глибокий аналіз інформації – 1 б.
4. Робота подана на перевірку вчасно – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Формою модульного контролю є тестові завдання. За кожну правильну відповідь на завдання студент отримує один бал. Максимальний бал за модульну контрольну роботу – 25 балів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою проведення семестрового контролю є залік.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни «Техніки консультування»

Разом: 120 год., 12 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 32 год. – практичні заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 год. – модульний контроль. Залік – 2 год.

Змістовні модулі	Модуль I			Модуль II			Модуль III			Модуль IV	
	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	7	8	
Теми лекцій	Поняття про консультативні і технічні.	Основні процедури на різних етапах консультативної взаємодії.	Процедури знайомства та встановлення контакту з клієнтом.	Техніки збору інформації та аналізу проблемної ситуації.	Процес переведення скарги у запит.	-	Техніки корекційного впливу.	-	Техніки корекційного впливу.	-	
Семінари	1	2		3							
Теми семінарів	Поняття про консультативні і технічні. (11 балів)	Основні процедури на різних етапах консультативної взаємодії. (11 балів)	Процедури знайомства та встановлення контакту з клієнтом. (11 балів)	Техніки збору інформації та аналізу проблемної ситуації. (11 балів)	Процес переведення скарги у запит. (11 балів)	-	Техніки корекційного впливу. (11 балів)	-	Техніки корекційного впливу. (11 балів)	-	
Практичні		1	2	3-6	7-9	10-11	12-15	16			
Теми практичних	-	Основні процедури на різних етапах консультативної взаємодії. (11 балів)	Процедури знайомства та встановлення контакту з клієнтом. (11 балів)	Техніки збору інформації та аналізу проблемної ситуації. (44 бали)	Процес переведення скарги у запит. (33 бали)	Пошук способів вирішення проблеми. (22 бали)	Техніки корекційного впливу. (44 бали)	Процедури погодження плану дій та завершення бесіди. (11 балів)	Техніки корекційного впливу. (44 бали)	Процедури погодження плану дій та завершення бесіди. (11 балів)	
Поточний контроль	МКР-1 (25 балів)			МКР-2 (25 балів)			МКР-3 (25 балів)			МКР-4 (25 балів)	
Самостійна робота	5 балів			5 балів			10 балів			10 балів	
Усього балів	65			109			102			102	
	Максимальна кількість балів: 378. Розрахунок – 378 : 100 = 3,78 коефіцієнт = 3,78.										

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування. – Навч. посіб. – К. : Ніка-Центр. 2011.
2. Васьківська С.В. П'ять вимірів психологічного консультування. – К.: Ніка-Центр. 2019. 400 с.
3. Основи психологічного консультування : лекційний курс. Якимчук Б.А., Якимчук І.П. Умань: ПП Жовтий О. О. 2013. 204 с.
4. Панок В.Г. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультування : навч. посібник/ В. Г. Панок, Я. В. Чаплак, Я. Ф. Андреева / за заг.ред. В.Г. Панка, І.М. Зварича. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т. 2019. 384 с.
5. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. — Навч. посібн. Модульно-рейтинговий курс. К.: ВД «Професіонал». 2017.

Додаткова:

1. Психокорекція : навч.-метод. Посібник. Я. С. Андрушко. Львів: ЛьвДУВС. 2017. 212 с.
2. Білошицька Т. Ю. Порівняльний аналіз психологічного та педагогічного консультування. Педагогічний дискурс : зб. наук. Праць. Хмельницький : ХГПА, 2013. Вип. 14. С.73-78.
3. Васьківська С.В. Соціально-психологічний супровід клієнтів: Технологія ведення консультативного діалогу. К.: В. Главник. 2013.
4. Федоренко Р. П., К. І. Шкарлатюк Психологічний практикум з консультування: зміст, прийоми, технології : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки. 2012.
5. Яковенко, С.І., Гурлева, Т.С. Можливості дистанційного консультування в утруднених умовах життя Актуальні проблеми психології. Методологія і теорія психології. 2020. №3 (14). С. 378-390.